

протидію внутрішнім загрозам держави, які впливають на стан економіки. З огляду на завдання поліції, вона зобов'язана протидіяти злочинності, а це означає, що всі її органи і підрозділи опосередковано забезпечують економічну безпеку держави. Своєю чергою, ключовим органом Національної поліції України, який безпосередньо протидіє економічним (фінансовим) загрозам у нашій державі, є Департамент стратегічних розслідувань.

Список використаних джерел

1. Чубенко А. Г. Теоретико-правовий аспект забезпечення економічної безпеки. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 3. С. 88–101.

2. Резнік О. М. Економічна безпека – європейський досвід запобігання та розкриття економічних злочинів. *Діяльність органів публічної влади щодо забезпечення стабільності та безпеки суспільства* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 21–22 трав. 2015 р.). Суми : СумДУ, 2015. С. 345–348.

3. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: наказ М-ва економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>.

4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року: проект Указу Президента України від 2021 р. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/minekonomiki-strategiya-ekonomichnoyi-bezpeki-fundament-dlya-zabezpechennya-ekonomichnogo-suverenitetu-ukrayini>.

5. Про затвердження Положення про Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України: наказ Нац. поліції України від 23.10.2019 № 1077 (у ред. наказу від 12 травня 2020 р.). URL : <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/>.

6. Ревак О. І. Інтелектуальний потенціал у системі економічної безпеки України: дис. ... д-ра. екон. наук. Львів : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2016. 474 с.

Юрікова Вікторія Сергіївна,

методист кафедри парламентаризму та політичного менеджменту Національної академії державного управління при Президентіві України

РОЛЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Термін «імплементация» (від лат. «implico» – «наповнюю», «виконую» чи англ. «implementation» – «здійснення», «виконання») у доктрині міжнародного права та в теорії зазвичай означає процес здійснення чи реалізації положень міжнародних угод як на

міжнародному рівні, так і в рамках національної юрисдикції [4, с. 188]. Імплементация – процес, спрямований на прогресивний розвиток національного законодавства від вираження згоди держави на обов'язковість міжнародного договору (у формі ратифікації, затвердження тощо) і до завершення практичного виконання вимог цих норм шляхом реалізації такого договору в межах міжнародного та (або) внутрішньодержавного права [1, с. 202]. Імплементация – процес, що припускає реалізацію норм міжнародного кримінального та кримінального процесуального законодавства на території держави у сфері дії внутрішньодержавного законодавства за його допомогою і відповідно до визначеної процедури, забезпеченої організаційно-правовою діяльністю органів держави, спрямованою на фактичне виконання прийнятих державою міжнародних зобов'язань [2, с. 7].

Під час імплементации, як переконув О. М. Шибко, відбувається не буквально включення положень міжнародних норм в національне законодавство, а адаптація вже наявних кримінально-правових чи кримінально-процесуальних норм або нових норм національним законодавцем відповідно до особливостей правової системи держави [10, с. 41]. Із цим твердженням важко не погодитися, оскільки національні парламенти, імплементуючи норми міжнародних договорів, адаптують міжнародні норми відповідно до потреб національного законодавства. При цьому міжнародне співтовариство не забороняє імплементувати прямо передбачені в міжнародних договорах положення, але звичай закликає їх адаптувати з урахуванням правової системи конкретної держави, правової свідомості населення, рівня соціально-економічного розвитку, культурних та історичних аспектів тощо.

Враховуючи викладене вище, під імплементацией, на нашу думку, слід вважати процес адаптації та інтеграції норм міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано парламентом чи іншим представницьким органом держави (відповідно до внутрішньодержавного законодавства), у національне конституційне чи галузеве законодавство.

Повністю погоджуємося з позицією Н. А. Галабурди, яка стверджує, що основною метою імплементации як кримінальних процесуальних, так і кримінально-правових норм, є зміна чинного законодавства на виконання міжнародних зобов'язань з урахуванням особливостей кримінально-правової системи, структури чинного галузевого законодавства, особливостей законодавчої техніки тощо. Це дає змогу підвищити якість законодавства, причому положення норм міжнародного кримінального права є імпульсом, який ініціює перегляд положень національного законодавства у випадках, коли це прямо передбачено в тексті міжнародної угоди або вимагається згідно із законом. На ефективність імплементации безпосередньо впливає якість національного законодавства, а також вибір законодавцем способів імплементации [3, с. 46].

Органом державної влади в Україні, який здійснює імплементацию норм міжнародного законодавства в національне, у тому числі в кримінальне та кримінальне процесуальне, є Верховна Рада України.

Парламент є єдиним, загальнонаціональним, представницьким, колегіальним, виборним, однопалатним, постійно діючим органом законодавчої влади України [5]. Пріоритетною рисою українського парламенту як органу законодавчої влади є його виключність, універсальність в системі органів державної влади, що зумовлено насамперед унітарним характером нашої держави, тобто державним устроєм, поділом державної влади на три гілки, його внутрішньою структурою тощо [8, с. 24]. Одним із основних повноважень Верховної Ради України є надання законом згоди на обов'язковість міжнародних договорів України та денонсація міжнародних договорів України (п. 32 ст. 85 Конституції України) [5].

Процес імплементації міжнародних норм в Україні регламентовано Конституцією України, Законом України від 29 червня 2004 року № 1906-IV «Про міжнародні договори України» та іншими відомчими нормативно-правовими актами. Оскільки ми досліджуємо імплементацію саме кримінального та кримінального процесуального законодавства, то слід керуватися виключно Конституцією України та Законом України «Про міжнародні договори України». Відповідно до ст. 2 зазначеного закону, надання згоди України на обов'язковість для неї міжнародного договору здійснюється шляхом ратифікації, затвердження, підписання, прийняття чи приєднання [9]. Міжнародний договір України – це укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо) [9].

Таким чином, імплементація міжнародних кримінально-правових та кримінально-процесуальних норм відбувається після надання згоди Верховною Радою України на обов'язковість для України певного міжнародного договору. Враховуючи зазначене, можна стверджувати, що виключно Верховна Рада України може надавати згоду на обов'язковість для України міжнародних договорів кримінального та кримінально процесуального спрямування, і ніякий інший орган чи службова особа не в праві це робити.

Крім того, відповідно до ч. 6 ст. 3 КК України, зміни до законодавства України про кримінальну відповідальність можуть вноситися виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення [6]. Відповідно до ч. 3 ст. 1 КПК України, зміни до кримінального процесуального законодавства України можуть вноситися виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до законодавства про кримінальну відповідальність, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення [7]. Це свідчить про те, що виключно законодавчий орган – Верховна Рада України – може внести зміни в

КК України та КПК України для імплементації норм міжнародних договорів.

Підсумовуючи викладене вище, можна зазначити, що імплементація – це процес адаптації та інтеграції норм міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано парламентом чи іншим представницьким органом держави (відповідно до внутрідержавного законодавства), у національне конституційне чи галузеве законодавство.

Імплементація міжнародних кримінально-правових та кримінально-процесуальних норм відбувається після надання згоди Верховною Радою України на обов'язковість для України певного міжнародного договору.

Верховної Ради України відіграє визначальну роль в імплементації міжнародного кримінального та кримінального процесуального законодавства. Це підтверджується тим, що, по-перше, Верховна Рада України може надавати згоду на обов'язковість для України міжнародних договорів кримінального та кримінально процесуального спрямування, по-друге, виключно Верховна Рада України може вносити зміни в КК України та КПК України.

Список використаних джерел

1. Бабаніна В. В. Кримінальне законодавство України: механізм створення та реалізації : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2021. 600 с.
2. Батый В. А. *Имплементация норм международного гуманитарного права* в законодательстве Российской Федерации. М. : Гендальф, 2000. 72 с.
3. Галабурда Н. А. Імплементація міжнародних кримінально-процесуальних норм як форма впливу міжнародного права на національне право. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. № 85. С. 42–48.
4. Кибальник А. Г. Современное международное уголовное право: понятие, задачи и принципы. СПб. : Юрид. центр Пресс. 252 с.
5. Конституція України : Основний Закон від 28 черв. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
6. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
8. Парламентаризм та парламентська діяльність : дистанц. навч. курс. URL: <https://eduhub.in.ua/files/160570024291205.pdf>.
9. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 черв. 2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.
10. Шибко О. Н. Принципы и нормы международного права как источники уголовного права : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Ставрополь, 2000. 167 с.